

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Προσχολικής Ηλικίας

Α. ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της εκπαίδευσης στις προσχολικές ηλικίες είναι να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά μέσα στο πλαίσιο των ευρύτερων στόχων της εκπαίδευσης. Το σχολικό περιβάλλον, ως φορέας κοινωνικοποίησης του παιδιού (μετά την οικογένεια), εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις, ώστε τα παιδιά να αναπτύσσονται και να κοινωνικοποιούνται ομαλά και πολύπλευρα.

Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το ενδιαφέρον των παιδιών να γνωρίσουν τον κόσμο είναι το κίνητρο για τη μάθηση. Τα παιδιά μέσα σε ένα ασφαλές και πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον εξερευνούν με τις αισθήσεις, δημιουργούν ιδέες και δομούν τη γνώση. Καθώς αναπτύσσονται, οδηγούνται σε πιο σύνθετες και περίπλοκες μορφές αλληλεπίδρασης με τους συνομήλικους και τους ενήλικες που επηρεάζουν τις γλωσσικές και νοητικές τους ικανότητες.

Λαμβάνεται υπόψη η ατομικότητα κάθε παιδιού, τα ενδιαφέροντα και οι ανάγκες του, οι κοινωνικές αξίες του πολιτισμού μας, οι προσδοκίες των γονέων και κυρίως η ανάγκη να αποκτήσουν βαθμιαία τα παιδιά τα απαραίτητα εφόδια, γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και στάσεις, μέσα από την ενεργητική, βιωματική και συνεργατική μάθηση, ώστε να μπορέσουν να ζήσουν δημιουργικά και ευτυχισμένα στον κόσμο.

Στόχος του Εκπαιδευτικού μας Προγράμματος είναι:

- Να θέτει ρεαλιστικούς στόχους και να λαμβάνει υπόψη τις **ανάγκες**, τα **ενδιαφέροντα** και τις **ικανότητες** των παιδιών αυτής της ηλικίας.
- Να προσαρμόζεται με ευελιξία στις ανάγκες, στις ικανότητες και στις κλίσεις του κάθε παιδιού και να εξασφαλίζει την **ενεργητική συμμετοχή** όλων των παιδιών.
- Να βασίζεται στις προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες και να **συνδέει** τη γνώση με την καθημερινή πρακτική στο σχολείο.
- Να ενισχύει την αλληλεπίδραση των παιδιών μεταξύ τους, τη **συνεργασία** με τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς.
- Να προκαλεί το ενδιαφέρον για τη **μάθηση** και να προάγει τη **γνώση**, την κατανόηση και την ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών.
- Να δίνει ευκαιρίες στα παιδιά να αναπτύσσονται και να εκφράζουν ιδέες και συναισθήματα με πολλούς τρόπους, όπως με το παιχνίδι, τη δραματοποίηση, τη γραφή, τη ζωγραφική, κ.ά.
- Να ενισχύει την αυτοαντίληψη και **αυτονομία**.
- Να αναδεικνύει το **παιχνίδι** ως τον πυρήνα του όλου προγράμματος.
- Να μπορεί να **ανανεώνεται** συνεχώς και να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες προκλήσεις της εποχής μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. ΓΛΩΣΣΑ

Το πρόγραμμα της **Γλώσσας** στηρίζεται στην άποψη ότι η γνώση και η γλώσσα οικοδομούνται σταδιακά, μέσα από επικοινωνιακές σχέσεις. Ένας από τους κεντρικούς άξονες της προσέγγισης είναι ότι τα παιδιά οικοδομούν τη γνώση κάνοντας αναπόφευκτα λάθη κατά τη διαδικασία, λάθη, όμως, που η συγκεκριμένη προσέγγιση μας επιτρέπει να τα δούμε ως εκφράσεις της προσπάθειάς τους να κατακτήσουν τη γνώση. Κατά συνέπεια, είναι φυσικό αυτά τα λάθη, που συνδέονται με την

αναπτυξιακή πορεία των παιδιών, να γίνονται σ'ένα βαθμό αποδεκτά, αποτελώντας παράλληλα σημείο εκκίνησης του σχεδιασμού της μαθησιακής διαδικασίας που μακροπρόθεσμα στοχεύει στο ξεπέρασμά τους.

2. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τα μικρά παιδιά αναπτύσσουν απλές μαθηματικές δεξιότητες. Χειρίζονται απλές μαθηματικές έννοιες, για να αντιληφθούν τη λογική καθημερινών πράξεων και προβλημάτων, ρωτούν γύρω από σχέσεις, σχέδια και ακολουθίες. Σκοπός του προγράμματος των **Μαθηματικών** είναι να βοηθήσει τα παιδιά μέσα από **βιωματικές καταστάσεις** να επεκτείνουν τις πρώτες μαθηματικές γνώσεις τους.

3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η **Μελέτη Περιβάλλοντος** αποτελεί ένα πλαίσιο δράσης και αλληλεπίδρασης άρρηκτα συνδεδεμένο με τα βιώματα των παιδιών. Μέσα σε ένα ελκυστικό, κατάλληλα διαμορφωμένο και εμπλουτισμένο μαθησιακά περιβάλλον διαρκούς αλληλεπίδρασης μέσα στην τάξη ή και στο άμεσο φυσικό περιβάλλον έξω από την τάξη, προετοιμάζονται και πραγματοποιούνται ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες. Βασικές γνώσεις και διαδικασίες από το χώρο των **Φυσικών Επιστημών, της Γεωγραφίας, της Ιστορίας, των Θρησκευτικών** καθώς και στοιχεία **Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Κυκλοφοριάκης Αγωγής** προσεγγίζονται διαθεματικά μέσα από δραστηριότητες που αφορούν τη Μελέτη Περιβάλλοντος. Ακόμα απλές έννοιες από τα **Μαθηματικά** και δραστηριότητες από τη **Δημιουργία** και **Έκφραση** εμπλέκονται αβίαστα. Παράλληλα, εμπλουτίζεται η Γλώσσα, αναπτύσσεται η Επικοινωνία και αξιοποιείται στον ανάλογο βαθμό η **Τεχνολογία**.

4. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ

Τα παιδιά αναπτύσσουν την **αυτοεκτίμησή** τους, τις βασικές **ικανότητες συνεργασίας** και ταυτόχρονα συνειδητοποιούν τη μοναδικότητά τους και εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις **διαφορές** τους με τους άλλους και μαθαίνουν να τις σέβονται.

5. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα μικρά παιδιά με τη φυσική κίνηση και το παιχνίδι **διευρύνουν συνεχώς τις αντιλήψεις τους για το χώρο. Εξερευνούν** το άμεσο περιβάλλον. **Αναγνωρίζουν** πως το περιβάλλον γύρω τους μπορεί να μεταβάλλεται και ότι μπορούν με τη δική τους παρέμβαση να το διαφοροποιούν. **Διαπιστώνουν** πως οι άνθρωποι, τα πράγματα και οι ιδέες ταξιδεύουν από το ένα μέρος στο άλλο. **Αναπτύσσουν** τις πρώτες ιδέες τους γύρω από τα σύμβολα και τους χάρτες. **Κατανοούν** πως οι επικοινωνιακοί κώδικες είναι χρήσιμοι στην καθημερινή ζωή και «διαβάζουν» κάποιους από αυτούς. **Γνωρίζουν** πως οι χάρτες και η σφαίρα παριστάνουν τον πραγματικό κόσμο σε μικρογραφία και διαβάζουν απλά σχεδιαγράμματα και απλούς χάρτες π.χ. χάρτες και σχεδιαγράμματα επιτραπέζιων παιχνιδιών.

Παρά όλο που τα μικρά παιδιά δεν έχουν κατακτήσει απόλυτα την **έννοια του χρόνου** και της χρονικής ακολουθίας, καταλαβαίνουν απλές έννοιες του χρόνου όπως π.χ. τώρα, πριν, τα πολύ παλιά χρόνια, μετά κλπ. Ενδιαφέρονται και ρωτούν για σημαντικούς ανθρώπους του παρελθόντος καθώς και για **σπουδαία γεγονότα**. Ξεφυλλίζουν άλμπουμ και ημερολόγια. Συγκρίνουν φωτογραφίες, αναλύουν και σχολιάζουν γεγονότα και χαρακτήρες.

6. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ

Τα μικρά παιδιά «ανακαλύπτουν» τον κόσμο με την κίνηση, την εξερεύνηση και την **αλληλεπίδραση**. Χρησιμοποιούν αρχικά τις **αισθήσεις** τους, κάνουν υποθέσεις, προσπαθούν να γνωρίσουν τον κόσμο. Διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές, αντιλαμβάνονται σχέσεις αλληλεξάρτησης, προσπαθούν να ερμηνεύσουν φαινόμενα και αλλαγές που συμβαίνουν γύρω τους. Μοιράζονται τις γνώσεις τους με τους άλλους, ανταλλάσσουν ιδέες και τροποποιούν τις απόψεις τους. Η προσωπική **παρατήρηση** και η **περιέργεια** για την προέλευση, την κατασκευή, τη μορφή, τη λειτουργία και τη χρήση των πραγμάτων είναι οι κινητήριες δυνάμεις.

Τα παιδιά γνωρίζουν τον **εαυτό** τους, τα **ζώα** και τα **φυτά**. Παρατηρούν τους ζωικούς και φυτικούς οργανισμούς και παρακολουθούν την ανάπτυξή τους. Παίζουν με το **νερό**, το **χώμα** κλπ και μαθαίνουν για τα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος. Ρωτούν για τον **καιρό**, για τα καιρικά φαινόμενα και την επίδρασή τους στο περιβάλλον. Ενδιαφέρονται για τον **τεχνικό κόσμο**, θέτουν ερωτήσεις για τα αντικείμενα και τις ιδιότητες. Με την **παρατήρηση** αναζητούν πληροφορίες από

διάφορες πηγές. Σχεδιάζουν και πραγματοποιούν έρευνες και απλά πειράματα. Χρησιμοποιούν **εργαλεία** για να μετρούν, να κόβουν, να συνδέουν, να διαλύουν, να χρησιμοποιούν **όργανα**.

7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΚΦΡΑΣΗ

Η Δημιουργία και η Έκφραση περιλαμβάνει τα προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων σχετικών με τα **Εικαστικά**, το **Θέατρο – Δραματική Τέχνη**, τη **Φυσική Αγωγή** και τη **Μουσική**.

Αυτά τα προγράμματα ενεργοποιούν τις φυσικές ικανότητες των παιδιών, συγκινούν, μαγεύουν, αφυπνίζουν την περιέργειά τους, κινητοποιούν τη φαντασία, ενθαρρύνουν την έκφραση, καλλιεργούν τη δημιουργικότητα και δίνουν ευκαιρίες για πειραματισμό με υλικά και τεχνικές.

α) Εικαστικά

Τα παιδιά με κατάλληλες δραστηριότητες διακρίνουν την **ομορφιά** στη φύση, στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης με τα οποία έρχονται σε επαφή. Αναπτύσσουν ενδιαφέρον για την καλλιτεχνική δημιουργία καθώς και επιθυμία να συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Παρατηρούν, πειραματίζονται με διαφορετικά υλικά και τεχνικές, ερευνούν και χρησιμοποιούν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους ως στοιχεία καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης. Ανακαλύπτουν ότι η **τέχνη** είναι μέσο έκφρασης και επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων.

β) Το Θέατρο – Η Δραματική Τέχνη

Η δραματική τέχνη είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία κατά την οποία αναδεικνύονται ικανότητες και κλίσεις των παιδιών. Το παιδί με τη δραματική τέχνη εκφράζεται, δημιουργεί, επικοινωνεί, μαθαίνει για τον εαυτό του και τον κόσμο, εκτονώνεται, απελευθερώνεται. Με την **κίνηση**, τη **φωνή**, το **λόγο** και τα **υλικά** που επιλέγει, εκφράζει, μόνο του ή σε συνεργασία με άλλους, εμπειρίες, συναισθήματα και ιδέες. Διηγείται ή πλάθει ιστορίες. Σημειώνεται ότι η πολυχρωμία και η πολυμορφία των υλικών ερεθίζουν τη φαντασία και την εφευρετικότητα των παιδιών και τα οδηγούν σε νέους δρόμους. Η **κοινή δράση** με τα άλλα παιδιά οδηγεί στην ανάγκη της οργάνωσης και της αποδοχής κανόνων. Ο εκπαιδευτικός, από τη μεριά του, συμμετέχει στη διαδικασία, παίζει ρόλους, εμπυχώνει τα παιδιά, προκαλεί τη φαντασία τους με ερωτήσεις και ενισχύει την πρωτοβουλία τους.

γ) Φυσική Αγωγή

Το **παιχνίδι** γεμίζει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του παιδιού αυτής της ηλικίας. Είναι το μέσο με το οποίο γνωρίζει τον εαυτό του, μαθαίνει για τους ανθρώπους και τον κόσμο γύρω του, αντιλαμβάνεται τις δυνατότητες και τα όριά του. Συμβάλλει στην **κοινωνικοποίηση** του παιδιού. Τα παιδιά με το παιχνίδι μαθαίνουν να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν ευθύνες και ρόλους, μαθαίνουν να τηρούν και να σέβονται κανόνες. Το Σχολείο μας συνεργάζεται με το **Rhodos Mini Sports**.

δ) Μουσική

Η Μουσική Παιδεία σκοπεύει στην καλλιέργεια της αισθητικής ικανότητας και ευαισθησίας, στην κατανόηση και απόλαυση της μουσικής και στην απελευθέρωση της δημιουργικής ικανότητας των παιδιών. Κάθε παιδί φέρνει τα δικά του μουσικά βιώματα, έχει τα δικά του ενδιαφέροντα και τις δικές του ικανότητες. Όλα τα παιδιά έχουν μουσικές δυνατότητες. Τα παιδιά αποκτούν μουσικές δεξιότητες σχετικές με τον έλεγχο, το χειρισμό και την παρουσίαση του ήχου (**δηλαδή ακούν, τραγουδούν, παίζουν και συνθέτουν**).

Οι δεξιότητες αυτές περιλαμβάνουν:

1. Ακουστική αντίληψη και διάκριση των ήχων
2. Στοιχειώδη τεχνικό έλεγχο της φωνής και των οργάνων, ανάπτυξη και κατανόηση των μουσικών εννοιών.

Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον. Ενεργοποιεί τα παιδιά να ακούν μουσική και να παίζουν «με τη μουσική», να βιώνουν ομαδικές μουσικές εμπειρίες, να πειραματίζονται με τους ήχους, το τραγούδι, την κίνηση, με το **παίξιμο οργάνων** και να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, όπου είναι δυνατόν.

8. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Το ελεύθερο παιχνίδι είτε ατομικό, είτε ομαδικό σε ελκυστικά οργανωμένες γωνίες και υπαίθριους χώρους επιτρέπει στα παιδιά να αναπτύσσονται, να ανακαλύπτουν, να πειραματίζονται, να επικοινωνούν, να συνεργάζονται και να κοινωνικοποιούνται.